

Baksics Tibor István

ÉLETE A FA

Baudentiszl Ferenc

Elektrolakatosként, majd gépészként végzett, az anyai nagyapjától örökölt gének azonban a famegmunkálás irányába is terelték. Ezzel nem csupán egy gyönyörű szép szakma fortélyait sajátította el, de ennek köszönhetően „egyszerű munkásemberként” is megtalálta a helyét a világban. Rovatunk főszerplője ezúttal Baksics Tibor István, a famegmunkáló.

Marcaliban született 1952-ben, gyermek- és ifjúkora azonban Pécshez, annak is Vasas városrészéhez köthető, amely a kőszénbányászat bölcsőjének tekinthető. – Bányászcsalád harmadik gyermekeként nőttem fel a baranyai megyeszékhelyen, így munkahelyként számomra is egyenes út vezetett a bányához, ahol elektrolakatosként helyezkedtem el, majd levelezőn később gépész végzettséget is szereztem – kezd élettörténetének mesélésébe Baksics Tibor István. – A fával azonban már gyerekkoromtól kezdve jó viszonyt ápoltam. Kissrácként a barátaimmal a bányatelep melletti tölgyerdőben töltöttük a napokat, s persze jókat játszottunk például olyan fajtáékokkal, melyeket én készítettem. Falusi környezetben élve a házuknál mindig akadtak szerszámok, meg persze deszka, így aztán farigcsáltam kishajót, gyártottam fakardokat és íjakat, de még a kedvenc pulikutyámat is kifaragtam. Bár arra jól emlékszem, hogy a kerületünkben dolgozott egy asztalos, s hogy műhelyének üveges ajtajánál sokszor bámészkodtam, a fával való foglalatosság szeretete minden bizonnyal inkább az anyai nagyapámnak köszönhető, aki

nagyon ügyesen faragott. A gének mellett tőle örököltem néhány agancsalátét-mintát, melyet aztán később továbbfejlesztettem.

A katonaság Tibort Szolnokra szólította, ahol újabb inspirációt jelentett számára, hogy ott találkozott egy olyan szakemberrel, aki a tisztek-

nek mindenféle dolgokat faragott. – Onnantól kezdve én is többször próbálkoztam a faragással. Hogy mennyire komolyan vettem, azt az is jelzi, hogy néprajzi lexikonoktól kezdve számos szakirodalmat beszerkeztem, hogy tudományosan is még jobban elmerülhessek a faragás rejtelmeibe. Intenzívebben 30 éves koromban kezdtem el a gyakorlati megvalósítást, s bár kezdetben az alapanyagokat asztalosokkal szerettem volna elkészíttetni, ez valahogy csak nem akart összejönni. Ezért aztán idősebb asztalosoktól két-három év alatt inkább megtanultam a hagyományos asztalosság fortélyait, s onnantól kezdve kézi-szerszámokkal számomra már egy barokk tálalószekrény elkészítése sem jelentett akadályt.

PUSKATUS

– EGY BARÁTSÁG KEZDETE

Történt egyszer, hogy egy vadászatra érkező német vendégnek gondja akadt a fegyverével: eltört a puskatus nyaka. Tibort találták meg estefelé azzal, hogy segítsen. Másnap reggelre orvosolta is a problémát, ám pénzt nem fogadott el munkájáért cserébe, mert azt vallja, hogy a bajban kötelesség segíteni. Fogalma sem volt arról, hogy a német vadász a Henkel cég vegyész-mérnöke, aki pár hónap múlva ragasztókat hozott ajándékba. Tibor akkor még azt sem sejtette, hogy ez egy szép barátság és egy nagyon komoly üzleti lehetőség kezdete is volt egyben. A német mérnök ajánlására ugyanis kovácsoltvas kerítések öntőmintáit készíthette el külföldre, amely nem csupán anyagi biztonságot jelentett, de a határon túli munkák gyarapodását is. – A megrendelők hozták az újabb megrendelőket. Szavatartó ember voltam és vagyok, aki soha nem kér előleget, viszont a termékeim az életem végéig garanciálisak. Mindig

tiszteltem a megrendelőimet, ennek is köszönhető az a vevőkör, amely tisztel engem és a munkáimat. Soha nem használtam fenyőt vagy bútorlapot, a kedvenceim a vadcseresznye, a tölgy és a feketedió, de szívesen dolgozom juharral és égerrel is. Ha már a fánál tartunk: 99 százalékban tudom, hogy az általam feldolgozott fa honnan származik. A fakitermelő múltamból adódóan pontosan tudom, hogy a hegyek, dombok északi oldalán található fák lassabban nőnek, így sűrűbb az erezetük és tartósabbak – már ha időben vágják ki azokat. Mert bizony ez is fontos – így aztán én csakis a november 1. és január 10. közötti időszakban kivágott fát vásárolok. Ezekből aztán készítettem többek között tornyos tálalószekrényeket, faragott parasztos jellegű

székgarnitúrákat, magyaros és vadászos mintázatú széktámlákat. A legnagyobb kihívást a maximumra törekvésem miatt a már említett kovácsoltvas kerítések öntőmintái jelentették, melyek megkövetelték a tizedmilliméter pontosságot. Jó ideje már a Tolna megyei Győrén lakunk, ezt azért említem, mert nagyon büszke vagyok arra, hogy az ősi falu régi templomából kialakított iskolába, az orgona helyére kifaraghattam egy férfi és női alakos kopjafát, a falu címerét, valamint a vérszerződés egyik jelenetét. Örülök annak is, hogy a helyi kézművesek állandó kiállítótermébe három éve faragott képekben feldolgozhattam Arany János elbeszélő költeményének történetét, s ezzel felidézhettem Toldi Miklós legendás alakját.

CSALÁDI SEGÍTSÉG

Megtudjuk azt is, hogy a Toldi-történet megalkotásában is komoly közreműködő partnere volt Tibor lánya, aki a kiváló kézügyességének köszönhetően a rajzokban nyújtott nagyon nagy segítséget. – Nagyon büszke vagyok a lányomra, akiről azt is tudni érdemes, hogy ő egyben a legnagyobb kritikusom is, kinek általában adok is a véleményére. Rengeteget köszönhetek a feleségemnek, aki 45 esztendeje minden terhet levesz a vállamról, s aki elviseli, hogy a szabadidőmben vagy a saját magam által készített szerszámokkal felszerelt műhelyemben, vagy a

lakásban található faragóasztalon mellette vagyok.

Arra a kérdésre, hogy mi lesz majd a felhalmozott tudással és a szerszámaival, ha egyszer majd – remélhetőleg a minél távolabbi jövőben – felhagyna az asztalossággal, a faragással, kicsit szomorkásan válaszol. – Erre gondolva vágtam bele a tanításba, ezért találtam ki négy esztendeje a faragóiskolát. Saját költségre a helyi általános iskola 5. és 6. osztályosainak hirdetem meg a programot, melynek keretében ez idáig 126 foglalkozást tartottam. Vésőt adtam a kezükbe, s próbáltam a fa iránti szeretetet beléjük plántálni. Hogy ez mennyire sikerült azt nem tudom, de abban biztos vagyok, hogy Györe az egyetlen magyar település, ahol a falu utcátláit általános iskolás diákok faragták. Ezzel együtt a mai napig keresem azt, akire a szerszámaimat, azt a sok vasat hagyom. Van ugyan egy jelöltem, ám ő nem fával foglalkozik. Őt Katona Szonjának hívják, aki szerintem a Kárpát-medence legtehetségesebb szobrásznője.

ANYAGBA ÖNTÖTT GONDOLAT

Tibor főállásban a mai napig két falu vízművével foglalkozik, mint mondja, számára nem probléma a vízvezeték-szerelés. 26 éve ez a főállása, mellette készíti a bútoraikat, a faragásait. Büszke arra, hogy mintegy egy évtizede a szakma is felfigyelt rá, így meghívást kapott a Duna menti fafaragó alkotókörbe, ahol az évek során rengeteget tanult és tapasztalt. – Az életem a fa, melyhez gyönyörű szép szakma és művészeti ág kapcsolódik. Lehet-e annál csodálatosabb, minthogy egy gondolatot a saját kézügyesség révén egy anyagba öntesz, amely aztán örök darabként megmarad? Ebben a kompromisszumokkal teli életben lehet-e nagyszerűbb dolog annál, mint amikor becsukod magad mögött az asztalos- vagy fafaragóműhelyed ajtaját, s az így létrehozott saját világodban szabadon alkothatsz? Nem tartom magam művésznek, én csak egy famegmunkáló vagyok. De ember nem érezheti magát jobban, mint én. Én, az egyszerű munkásemben, aki megtalálta a helyét a világban. ■

